

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

17. červen 2026

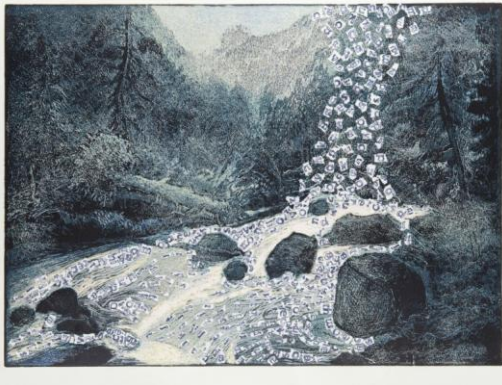
NOVINKY

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Mystická krajina – koláže z tisků Josefa Váchala

pátek 19. června 2026 od 17 hodin

Objeďte techniku koláže, kde se obraz, text a náhoda potkávají v nových souvislostech. Budete pracovat s reprodukcemi tisků Josefa Váchala a vytvoříte si vlastní mystickou krajinu. Místo, které nemusí existovat, ale může odrážet vaši náladu, vzpomínky či vnitřní svět. Součástí koláže mohou být i vaše vlastní malířské zásahy. Výslednou práci zasadíte do připravené pasparty.

Lektorkou dílny je Denisa Váňová. Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz. Kapacita je 10 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 10 let. Cena dílny je 400 Kč včetně materiálu. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu.

Oldřich Hamera, bez názvu, z cyklu Pocta Jiřímu Kolářovi a Josefu Váchalovi, 2016

(Hana Klimešová)

Programy pro školy

Novinky pro nový školní rok

Od nového školního roku pro vás připravujeme nové stálé programy zaměřené na klíčová témata 20. století. Prostřednictvím autentických příběhů, historických souvislostí a interaktivních vzdělávacích aktivit budou návštěvníkům přibližovat významné společenské, politické a kulturní proměny tohoto období. Žáci zažijí „jeden den“ v období druhé světové války, nebo se promění do role prokurátorů a obhájců lidového soudu, který vynáší rozsudky nad kulaky.

Programy jsou určeny pro starší žáky základních a středních škol a budou dlouhodobě rozšiřovat vzdělávací nabídku muzea.

Litomyšl ve stínu hákového kříže

Jaké to je žít ve světě, kde člověk musí neustále zvažovat, komu může věřit? Edukační program Litomyšl ve stínu hákového kříže přibližuje každodenní život obyvatel Litomyšle během období

Protektorátu Čechy a Morava. Účastníci se prostřednictvím role-play, dramatických aktivit a diskuzí stanou součástí společnosti poznamenané okupací, strachem i morálními dilematy.

Během programu se žáci vžijí do konkrétních postav a budou čelit situacím inspirovanými skutečnými událostmi druhé světové války. Program rozvíjí historickou empatii, komunikační dovednosti a schopnost kriticky přemýšlet o rozhodování lidí v mezních situacích. Důraz je kladen také na regionální historii a konkrétní příběhy spojené s Litomyšlí.

Se jménem Stalin zvítězíme

od 17. října 2026

Nový vzdělávací program formou simulace soudního procesu přiblíží návštěvníkům jedno z nejdramatičtějších období československých novodobých dějin – násilnou kolektivizaci zemědělství v 50. letech 20. století.

Účastníci se prostřednictvím práce s dobovými materiály, svědectvími a historickými dokumenty seznámí s mechanismy komunistické perzekuce zaměřené proti soukromě hospodařícím rolníkům a jejich rodinám. V rolích obžalovaných, svědků, soudců či zástupců státní moci budou analyzovat konkrétní případ a společně hledat odpovědi na otázky spravedlnosti, odpovědnosti a zneužití práva v totalitním režimu.

Program rozvíjí kritické myšlení, schopnost práce s historickými prameny a porozumění širším společenským dopadům kolektivizace, která zásadně proměnila život na českém a moravském venkově. Interaktivní forma zároveň podporuje aktivní zapojení účastníků a hlubší pochopení historických souvislostí prostřednictvím osobní zkušenosti.

(Matěj Klemša)

PROBÍHÁ

Výstava

O umění kuchařském

23. květen – 6. září 2026

Přesně před 200 lety spatřila poprvé světlo světa *Domácí kuchařka* Magdaleny Dobromily Rettigové. Vyšla u nakladatele Pospíšila v Hradci Králové v roce 1826 a získala si takovou oblibu čtenářů, že další vydání brzy následovala. Jaký byl tehdy svět jejich čtenářek – hospodyněk a jak těžké bylo uvařit? Jak vypadaly kuchyně a nádobí a jaké náčiní se při vaření používalo? To vše přiblíží výstava *O umění kuchařském* – výstava o autorech a autorkách kuchařských knih, ale i o jejich uživatelích. Přijďte nakouknout pod pokličku tehdejšími kuchařkám! Nejen pro malé návštěvníky bude připravena interaktivní herna, která přitažlivou formou přiblíží kuchařské umění první poloviny 19. století. Výstava je pořádána ve spolupráci s Vědeckou knihovnou v Olomouci.

(Hana Klimešová, Miluše Vopařilová)

Magdalena Dobromila Rettigová,
podobenka z r. 1840.

Výstava

Pat a Mat

30. květen – 30. srpen 2026

Regionální muzeum v Litomyšli zve malé i velké na interaktivní výstavu o slavném českém seriálu s nešikovnými kutily. Ti jsou kromě Česka a Slovenska nejpopulárnější v Polsku (jsou tu známí jako Sousedé – Sąsiedzi), v Nizozemí (Soused a Soused – Buurman en Buurman) a v Íránu. Ale své fanoušky si získali po celém světě – od Německa (původně jako Peter und Paul) až po Brazílii (Zeca e Joca).

Návštěvníci výstavy se dozvědí nejen zajímavosti o večerníčku a jeho tvůrcích Lubomíru Benešovi a Vladimíru Jiránkovi, ale třeba i to, jak vznikají animované, kreslené nebo loutkové pohádky a jak se od sebe navzájem liší. Součástí výstavy jsou také dříve využívané optické hračky. Na malé příznivce seriálu čeká luštění křížovky, skládání 3D kostek, vybarvování omalovánky nebo třeba tvoření vlastního pohyblivého obrázku. Prakticky si vyzkouší, jak dopadli Pat a Mat při sledování fotbalu v televizi, čištění koberce nebo stavění autodráhy.

Na výstavě je možné shlédnout snímek *Pat a Mat ve filmu* a jiné.

(Petr Chaloupka)

Výstava v Portmoneu

Vášeň Antonína Píče

12. červen – 4. říjen 2026

Antonín Píč (1896–1967) byl revidentem, později matrikářem městského úřadu v Litomyšli. Práce mu ale koníčkem nebyla, jeho život ovládly múzy. Byl vynikajícím hudebníkem a také sám skládal. S orchestrem doprovázel ochotnické divadlo a ještě častěji do ruky brávil tužku a štětku a skicoval nebo maloval. Patrně přátelství s Josefem Portmanem zapříčinilo, že podlehl sběratelství exlibris, a to do té míry, že neváhal korespondovat s kolegy z celého světa. A když už sbíral, sám občas nějakou knižní značku vyryl. V neposlední řadě se věnoval esperantu, ve kterém zvláště vynikl jeho syn Karel.

Odhalte tichý svět muže mnoha zájmů, který až dodnes zůstal v Litomyšli neznámý. Výstava se v Portmoneu nekoná náhodou – Píč se zde potkal s Josefem Váchalem a celý život opatroval Váchalem malovaný věšák na klíče. Tento artefakt je na výstavě poprvé představen veřejnosti.

DOPROVODNÝ PROGRAM

24. 6. 2026 od 15 hodin – **Povídání o Antonínu Píčovi** s kurátorkou Hanou Klimešovou.

(Hana Klimešová)

Antonín Píč, Pohled na Litomyšl od Poličky, nedatováno, soukromá sbírka

Dětská herna

od 6. června 2026

Hrají si vaše děti rády? A co vy dospělí? Jestli ano, tak právě pro vás je otevřena naše dětská herna. Je to místo pro volné hraní dětí s rodiči a najdete zde několik zastavení či koutků, kde budou připravené různé aktivity určené nejen ke hraní, ale také k tvoření. Můžete se těšit na obří lego, dřevěnou stavebnici, domeček, vláčky a další hračky. Na své si přijdou kluci i holčičky. Věříme, že návštěva naší herny bude pro všechny příjemným zážitkem a relaxací během prohlídky muzea.

(Matěj Klemša)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Retrogaming

Počátky osobních počítačů u nás

23. červen – 23. srpen 2026, Muzeum B. Němcové v Č. Skalici

Interaktivní výstava historických počítačů a počítačových her – více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocaty-osobnich-pocitacu-u-nas-2026-06-23>

Krvavý román Josefa Váchala

1. červenec – 30. září 2026, Krajská knihovna v Pardubicích

Výstava je věnována nejznámějšímu tisku Josefa Váchala, který vydal v roce 1924 v nákladu 17 exemplářů.

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Čtení pod lavicí – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html>

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>

Litomyšl – hlavní město současné české architektury – <https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

říjen – duben: Pá–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt Bedřicha Smetany není bezbariérový. Je přístupný pouze s vlastním asistentem a po předchozí domluvě.

Portmoneum – Museum Josefa Váchala není bezbariérové (několik schodů, úzké průchody apod.), přístupné je pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, Ph.D., 734 605 928, nemcova@rml.cz

Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Dětské programy – Mgr. Matěj Klemša, 461 616 723, klemsa@rml.cz, edu@rml.cz

O umění kuchařském – Mgr. Miluše Vopařilová, 461 611 162, voparilova@rml.cz

Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz

Pat a Mat / Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavicí – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:

Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!